

15 Δεκεμβρίου 2017

Σκοπός της Εκκλησίας η ενότητα εν αντιθέσει με την διαιρετική τακτική των κομμάτων

Ορθοδοξία / Ηθική

Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=178446>]

Η εκφορά του λόγου αυτού υπαγορεύεται από την παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Ιδιαίτερα μέσα στην σύγχρονη διγλωσσία και υποκρισία ο εκκλησιαστικός λόγος για πολιτικά πράγματα πρέπει να αρθρώνεται με καθαρότητα και παρρησία. Χωρίς να λησμονείται καθόλου ο κύριος σκοπός της Εκκλησίας, χωρίς να παραθεωρείται η εσχατολογική της προοπτική, χρειάζεται να προσφέρεται η μαρτυρία της στην καθημερινή πραγματικότητα.

Η «πολιτεία» των αγίων, όπως και όλων των μελών της Εκκλησίας, εκδιπλώνεται μέσα στην κοινή ανθρώπινη πολιτεία, όπου και καλείται η Εκκλησία, όπως και κάθε πιστός, να ενεργήσει ως άλας και φως[9]. Η «πολιτεία» αυτή μπορεί να εμπνεύσει την επίγεια πολιτεία, αλλά και να συμβάλει στην μεταπολιτική θεώρησή της.

Η προσπάθεια της πολιτικής εξουσίας να νοηματοδοτήσει την ανθρώπινη ζωή σφετεριζόμενη τον χώρο της Εκκλησίας ή και χρησιμοποιώντας την Εκκλησία ως όργανό της οδηγεί στον ολοκληρωτισμό. Αλλά και η αποτυχία στην πρόσδοση νοήματος και σκοπού ζωής, όπου εκ των πραγμάτων οδηγεί μία τέτοια προσπάθεια της πολιτικής εξουσίας, καταλήγει στον ευτελισμό των αρχών και των αξιών που προβάλλονται και καλλιεργεί τον αμοραλισμό και την αναρχία. Έτσι γίνεται προφανής η σπουδαιότητα της Εκκλησίας για τον περιορισμό της πολιτικής εξουσίας στις αρμοδιότητές της. Η ζωντανή παρουσία της Εκκλησίας στην κοινωνική ζωή απομακρύνει τους κινδύνους του ολοκληρωτισμού και της αναρχίας. Όταν όμως μεταβάλλεται η ίδια σε όργανο της πολιτικής εξουσίας, δεν παραμορφώνει μόνο τον εαυτό της αλλά και την πολιτική ζωή. Η πραγματική βοήθεια της Εκκλησίας προς τους πολίτες και την πολιτική προσφέρεται, όταν παραμένει πολιτικώς αδέσμευτη και πνευματικώς δυνατή.

Η Εκκλησία είναι «ενώσεως και συμφωνίας όνομα»[10]. Σκοπός της είναι να προσεγγίζει τον κόσμο όχι προσχωρώντας στις διαιρέσεις του, αλλά

προσκαλώντας τον σε ενότητα πέρα από τις πολιτικές και κομματικές του διαιρέσεις. Όσο η Εκκλησία διατηρεί την ταυτότητά της, δεν μερίζεται ούτε μερίζει, αλλά ενοποιεί και ανακαινίζει. Γι' αυτό η αποστολή της και σε καθαρώς κοινωνικό επίπεδο είναι μοναδική και αναντικατάστατη. Διανοίγει στην κοινωνία και τα μέλη της τον χώρο της καταλλαγής και της συνεργασίας, καθιστώντας δυνατή μία ουσιαστικότερη και διαρκέστερη επανάσταση· την δημιουργική επανάσταση του πνεύματος.

Τα κόμματα προϋποθέτουν διαιρέσεις. Οποιοδήποτε πολιτικό κόμμα, όσο και αν εμπνέεται από το πνεύμα του Χριστιανισμού, δεν μπορεί να διεκδικεί το χριστιανικό όνομα, φορέας του οποίου είναι η Εκκλησία. Αλλά και αυτή δεν μπορεί να ταυτίζεται με την πολιτική εξουσία ή να γίνεται όργανό της, χωρίς να έρχεται σε αντίθεση προς την φύση και την αποστολή της[11]. Η Εκκλησία δεν περιορίζεται στην εγκοσμιότητα. Η προσήλωση στην εγκοσμιότητα φαλκιδεύει τον σκοπό και περιορίζει την ελευθερία της.

Όλοι οι άνθρωποι και όλα τα πράγματα μπορούν να ενταχθούν στην Εκκλησία, όχι όμως και να την εκπροσωπήσουν ή να την υποκαταστήσουν. Από την άλλη πλευρά, αν σε βασικούς θεσμούς, όπως ο γάμος, η οικογένεια ή το κράτος, η Εκκλησία δεν αποδίδει απόλυτη δεσμευτική αξία για τον άνθρωπο, πολύ φυσικότερο είναι να μην αποδίδει τέτοια αξία στα κόμματα. Όπως όμως η οικογένεια, το έθνος ή το κράτος, έτσι και τα κόμματα μπορούν με αναφορά στην Εκκλησία να γίνουν αφορμές προσεγγίσεως των ανθρώπων μεταξύ τους· αυτό ισχύει περισσότερο για τον ελλαδικό αλλά και ευρύτερα για τον ορθόδοξο χώρο, όπου η Εκκλησία δεν έπαυσε να είναι, έστω και τυπικά, ο μόνος συνδετικός παράγοντας της κοινωνικής ζωής και φορέας του διαχρονικού πνεύματός της.

Τα κόμματα προσεγγίζουν ανθρώπους με κοινές πολιτικές επιδιώξεις και συναφείς κοινωνικοοικονομικούς προσανατολισμούς, ενώ οι διαφορές τους δημιουργούν προστριβές και αντιθέσεις. Οι πιστοί με την παρουσία τους στα διάφορα κόμματα μπορούν να συμβάλουν στην αρμονική ενότητα του συνόλου. Ο κίνδυνος όμως για τους ίδιους είναι μήπως θυσιάσουν στο κόμμα την εκκλησιαστική τους συνείδηση. Και ο κίνδυνος αυτός εντείνεται, όταν τα κόμματα σκληραίνουν και ελέγχουν ασφυκτικά το κράτος και την κοινωνική ζωή, ενώ και εκείνα με την σειρά τους ελέγχονται, ίσως ασφυκτικότερα, από κέντρα τοπικής ή και παγκόσμιας εξουσίας.

(συνεχίζεται)

[10] «Το γαρ της Εκκλησίας όνομα ου χωρισμού, αλλά ενώσεώς εστι και συμφωνίας όνομα». Ιω. Χρυσοστόμου, Ομιλία εις την Α΄ Κορινθίους 1,1, PG 61,13.

[11] Πρβλ. Π. Νέλλα, «Ορθοδοξία και πολιτική», Μαρτυρία Ορθοδοξίας, Αθήνα 1971, σ. 172. Βλ. επίσης τις ενδιαφέρουσες σχετικές μελέτες των Ι. Μάινα, «Ορθόδοξο ήθος και πολιτική δραστηριότητα», Η Ορθοδοξία ως πολιτική διακονία (εκδ. Ι. Μονής Αγίου Νεοφύτου), Λευκωσία 1984, σ. 1-7. Αρχιμ. Φιλοθέου Φάρου, «Η πολιτική μέσα από το πρίσμα της ορθόδοξου παραδόσεως και της ψυχολογίας», Η Ορθοδοξία ως πολιτική διακονία, σ. 79-94. Ο. Κλεμάν, Ορθοδοξία και πολιτική, Θεσσαλονίκη 1985. Ι. Πέτρου, Εκκλησία και πολιτική, Θεσσαλονίκη 1992, και Χριστιανισμός και κοινωνία, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2004, σ. 324-344.

<http://bit.ly/2o5tfqp>